Alexandra GHIȚĂ

AGRESIVITATEA ÎN TRAFIC

Forme şi manifestări

Publicat cu finanțarea:
media LUMEN
www.EdituraLumen.ro

Alexandra GHIȚĂ

Agresivitatea în trafic
Forme şi manifestări

Lumen

Iaşi,
2010

ALEXANDRA GHIŢĂ
AGRESIVITATEA ÎN TRAFIC FORME ŞI MANIFESTĂRI

Editura Lumen este acreditată CNCSIS SUB NR. 003
Iaşi, Ţepeş Vodă, nr. 2

edituralumen@gmail.com
grafica.redactia.lumen@gmail.com
prlumen@gmail.com

www.edituralumen.ro
www.librariavirtuala.com

Consilier Editorial: Dr. Antonio SANDU
Redactor: Simona PONEA
Copertă: Cristian UŞURELU

Colecţia: Sociologie

Reproducerea oricărei părţi din prezentul volum prin fotocopiere, scanare, multiplicare neautorizată indiferent de mediul de transmitere este interzisă.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
GHIŢĂ, ALEXANDRA
Agresivitatea în trafic : forme şi manifestări / Ghiţă Alexandra - Iaşi : Lumen, 2010
ISBN 978-973-166-195-7

159.9.019.4:656
656

Alexandra GHIȚĂ

Agresivitatea în trafic
Forme şi manifestări

Lumen

Iaşi,
2010

Pagină lăsată
goală intenţionat

Cuprins:

Rezumat 9
Introducere: 11

CAPITOLUL. I.
DIMENSIUNI ALE CONCEPTULUI DE VIOLENŢĂ 15
1.1. Definirea conceptului de violenţă. 15
1.2. Tipologia violenței 18
1.3. Definirea conceptului de agresivitate 21
1.4. Perspective de abordarea agresivităţii 21
1.4.1. Agresivitatea din perspectivă neurobiologică 22
1.4.2. Agresivitatea din perspectivă etologică 22
1.4.3. Agresivitatea din perspectivă psihanalistă 23
1.4.4. Agresiviatea din perspectivă socio-culturală 23
1.4.5. Agresivitatea ca formă de răspuns la frustrare 24
1.5.Relaţia dintre violenţă şi agresivitate 25

CAPITOLUL II:
TRAFICUL RUTIER - CADRU DE DECLANŞARE ŞI MANIFESTARE A AGRESIVITĂȚII 27
2.1. Agresivitatea, o realitate a şoselelor 27
2.2. Factori determinanţi ai agresivităţii în trafic 32
2.2.1. Factori de mediu determinanţi ai agresivităţii în trafic ... 33
2.2.2. Alți factori determinanți ai agresivităţii în trafic 36

Extras din volumul: Ghiţă, A. (2010).
Agresivitatea în trafic: Forme şi manifestări.
Iaşi, România: Lumen.

CAPITOLUL III:
ACCIDENTELE DE CIRCULAȚIE 41
3.1. Accidentele de circulație, forma maximă a agresivității pe șosele 41
3.2. Principalele categorii de cauze ale accidentelor rutiere 46
3.3. Factorul uman 46
3.3.1. Oboseala 48
3.3.2. Iluziile perceptive 50
3.3.3. Neatenția 52
3.3.4. Neacordarea priorității 53
3.3.5. Aglomerația 54
3.3.6. Viteza excesivă 55
3.3.7. Alcoolul 57
3.3.8. Tutunul 59
3.4. Factorul tehnic 60
3.5. Factorul drum 63
3.6. Alți factori 65
3.7. Accidentele de circulație - autorități și legislație 68
3.8. Tendințe de abordare a fenomenului – studii din alte țări 71

CAPITOLUL IV:
METODOLOGIA CERCETĂRII 75
4.1. Obiectivele cercetării 75
4.2. Universul cercetării 76
4.3. Unitățile de analiză și unitățile de înregistrare 77
4.4. Ipotezele cercetării: 77
4.5. Operaționalizarea conceptelor: 78
4.6. Tipul de cercetare 80
4.7. Metodă, tehnică și instrument de cercetare 81
4.8. Eșantionarea 82

Extras din volumul: Ghiță, A. (2010).
Agresivitatea în trafic: Forme și manifestări.
Iași, România: Lumen.

4.9. Analiza datelor....82
4.10. Limitele cercetării....107
4.11. Concluzii şi reflecţii personale....108

BIBLIOGRAFIE....111

ANEXE....115

**Extras din volumul: Ghiţă, A. (2010).
Agresivitatea în trafic: Forme şi manifestări.
Iaşi, România: Lumen.**

Pagină lăsată
goală intenţionat

Extras din volumul: Ghiţă, A. (2010).
Agresivitatea în trafic: Forme şi manifestări.
Iaşi, România: Lumen.

Rezumat

În lucrarea de faţă mi-am propus să studiez fenomenul agresivităţii manifestat de conducătorii auto pe drumurile publice. În acest sens principalele întrebări la care am urmărit să răspund prin demersul pe care l-am realizat s-au referit la: Care este modalitatea de manifestare a agresivităţii în trafic la conducătorii auto?", „Care sunt factorii care declanşează acest tip de comportament?", „Ce forme de manifestare a agresivităţii putem identifica pe drumurile publice?", „Care sunt împrejurările în care se manifestă acest comportament?„ sau „Care este amploarea fenomenului?". Astfel, am ales să realizez o cercetare de tip calitativ pe baza anchetei sociologice utilizând ca tehnică de cercetare interviul structurat şi ca instrument ghidul de interviu. În urma analizei datelor obţinute ipotezele cercetării au fost confirmate, de unde s-au putut deduce şi principalele concluzii. Prima concluzie se referă la faptul că gradul de manifestare a agresivităţii în trafic depinde de mulţi factori printre care o importanţă crescută o au factorii de mediu. O altă concluzie considerată ca fiind importantă se referă la condiţiile în care factorii tehnici şi factorii de drum alături de starea de agresivitate măresc probabilitatea producerii unui accident de circulaţie. Aceasta în condiţiile în care în literatura de specialitate unii autori consideră accidentul de circulaţie ca fiind manifestarea maximă a agresivităţii.

**Extras din volumul: Ghiţă, A. (2010).
Agresivitatea în trafic: Forme şi manifestări.
Iaşi, România: Lumen.**

Pagină lăsată
goală intenţionat

Extras din volumul: Ghiţă, A. (2010).
Agresivitatea în trafic: Forme şi manifestări.
Iaşi, România: Lumen.

Introducere:

Peste tot în lume, în toate societăţile, violenţa îşi găseşte o reprezentare pornind de la cele mai mici acte de acest tip, cum ar fi cele verbale şi până la cele mai grave precum violuri, crime sau chiar războaie. Violenţa privită din perspective diferite a devenit un subiect de cercetare în sine, iar presa scrisă şi audiovizuală prezintă din ce în ce mai des manifestări tot mai diverse şi mai şocante ale acesteia. Pe lângă importanţa acordată de către agenda media, manifestarea actelor de violenţă, repercusiunile şi modalităţile de prevenire şi reducere se află din ce în ce mai mult în atenţia instituţiilor responsabile.

Aria comportamentelor violente tinde, chiar dacă unele forme arhaice de violenţă încep să dispară pentru că nu-şi mai găsesc funcţionalitatea în societăţile contemporane, să se mărească prin modificarea unor forme deja cunoscute sau prin apariţia altora caracterizate prin ceea ce modernitatea şi tehnologia le permite, şi anume subtilitate şi disimulare.

Printre noile tipuri de violenţă specifice contextului social actual şi care aparţin violenţei private non-criminale este violenţa rutieră. Pentru că manifestările individului din trafic tind să fie din cele mai diverse ajungând până la cea mai gravă formă de agresivitate, accidentele de circulaţie, consider că trebuie ca acest complex de factori care le determină să fie studiat mai în amănunt. Accidentele rutiere sunt probleme globale de care suntem din ce în ce

**Extras din volumul: Ghiţă, A. (2010).
Agresivitatea în trafic: Forme şi manifestări.
Iaşi, România: Lumen.**

mai conştienţi din cauza amplorii lor din ultimul timp şi din cauză că afectează toate sectoarele societăţii.

Lucrarea de faţă îşi propune o analiză şi o privire de ansamblu asupra comportamentelor de agresivitate din trafic, de la cele mai uşoare manifestări până la accidentul de circulaţie care culminează în cea mai gravă formă, precum şi o încercare de răspuns în ceea ce priveşte cauzele generatoare, elaborată din mai multe perspective. Voi studia modul în care comportamentul agresiv apare în trafic, factorii care determină apariţia lui şi formele pe care acesta le capătă.

Luând în considerare acestea am ales să abordez problema pornind de la un cadru mai general caracteristic, astfel că în primul capitol am abordat fenomenul violenţei şi al agresivităţii prin prisma teoriilor deja existente pe această direcţie. Acelaşi parcurs este urmărit şi în cazul cercetării, în elaborarea ghidului de interviu.

În capitolul al doilea am realizat trecerea către specificul fenomenului de agresivitate în trafic şi am încercat formularea unor explicaţii în acest sens ţinând cont de factorii determinanţi ai acestuia. Am realizat de asemenea clasificarea factorilor după anumite criterii şi în funcţie de importanţa pe care o au în manifestarea fenomenului de agresivitate în trafic.

Pentru că unii specialişti consideră accidentele de circulaţie ca pe o formă extremă a agresivităţii în trafic, am ales ca în cel de-al treilea capitol să mă opresc asupra acestor incidente. Astfel am studiat cauzele şi factorii determinanţi, dar am ales să prezint şi o altă perspectivă de abordare a fenomenului, prin prezentarea unor studii pe această temă realizate în alte ţări. În acest mod, consider că se poate realiza o imagine de ansamblu asupra fenomenului agresivităţii în trafic.

**Extras din volumul: Ghiţă, A. (2010).
Agresivitatea în trafic: Forme şi manifestări.
Iaşi, România: Lumen.**

Realizarea obiectivelor de la care am plecat atunci când am ales să abordez această temă, dar mai ales testarea ipotezelor a fost posibilă în urma cercetării de teren efectuată, cercetare descrisă şi prezentată în ultimul capitol al lucrării. Pe lângă prezentarea metodologiei şi a analizei datelor obţinute, acest capitol cuprinde şi concluziile întregii lucrări.

**Extras din volumul: Ghiţă, A. (2010).
Agresivitatea în trafic: Forme şi manifestări.
Iaşi, România: Lumen.**

Pagină lăsată
goală intenţionat

Extras din volumul: Ghiţă, A. (2010).
Agresivitatea în trafic: Forme şi manifestări.
Iaşi, România: Lumen.

CAPITOLUL. I.
DIMENSIUNI ALE CONCEPTULUI DE VIOLENȚĂ

1.1. Definirea conceptului de violenţă.

Încă de la primele abordări ale relaţiei omului cu societatea, implicit s-a adus în discuţie şi tema violenţei, problemă raportată la natura umană. Indirect, Aristotel, scriind despre natura „omului asocial" face referire la natura violentă a acestuia: „în afara societăţii omul nu poate fi privit decât ca o monstruozitate, lipsit de educaţie şi de virtute, ar fi cea mai periculoasă fiară; având raţiunea ca o armă naturală şi un apetit practic infinit, el ar comite cele mai mari nelegiuiri chiar împotriva naturii"(Gilles Ferreol şi Adrian Neculau, 2003, p.17). Alţi filosofi fac trimiteri mai explicite la natura violentă a omului şi animalitatea caracteristică. Hobbes subliniază că "omul este mai degrabă o fiară decât o fiinţa raţională, afectele şi instinctele îl domină şi îl determină să vadă în semenii săi simple mijloace pentru atingerea scopurilor imediate sau de lungă durată menite să-i asigure autoconservarea, bunăstarea sau vanitatea [...] ori de câte ori doi indivizi doresc acelaşi lucru, ei devin duşmani" [...] (Gilles Ferreol şi Adrian Neculau, 2003, p. 18). Fenomenul violenţei reprezintă la Rousseau „ultima etapă a stării naturale" şi se

**Extras din volumul: Ghiţă, A. (2010).
Agresivitatea în trafic: Forme şi manifestări.
Iaşi, România: Lumen.**

manifestă la începuturile a ceea ce numeşte "societate civilă".

Ținând cont de noile realități sociale, violența este astăzi definită din perspective multiple în funcţie de noile constrângeri şi cerinţe generate de relațiile interpersonale tot mai diversificate, dar şi de complexitatea fenomenului în sine.

Astfel, din punct de vedere psihologic violența este definită ca desemnând "comportamentul agresiv, manifestat cel mai adesea în urma unor frustrări" (Cătălin Zamfir si Lazăr Vlăsceanu, 1993, p. 670).

Abordarea care face apel la norma juridică, mai exact definirea violenței prin prisma normelor de drept arată că violența este o "comportare agresivă care se poate manifesta la nivelul fizic sau la nivelul psihic şi capătă cel mai adesea semnificaţie penală, realizând sau completând conţinutul unor infracţiuni ca: lovituri sau violenţe, vătămare corporală, amenințarea, şantajul, tulburarea de posesie, purtarea abuzivă, arestarea nelegală şi cercetarea abuzivă etc. (Boroi A, Popescu M., 2004, p.414).

Organizaţia Mondială a Sănătăţii oferă la rândul ei o definiţie care se referă la toate tipurile de violenţă: „violența este rezultatul utilizării intenţionate sau amenințării deliberate cu forţa fizică sau cu puterea contra propriei persoane, contra unei alte persoane sau contra unui grup sau comunitate care produce sau riscă să producă un traumatism, un deces, un prejudiciu moral, o traumă sau un deficit" (Etienne G, Linda et all., 2002, p.29).

**Extras din volumul: Ghiţă, A. (2010).
Agresivitatea în trafic: Forme şi manifestări.
Iaşi, România: Lumen.**

Continuarea acestui volum o puteţi lectura achiziţionând volumul de pe

www.edituralumen.ro

www.lumenpublishing.com

sau din librăriile noastre partenere.

ISBN 9731661195-6

Conținutul acestui volum nu reprezintă în mod necesar punctul de vedere al Editurii Lumen sau al finanțatorilor

media LUMEN
www.EdituraLumen.ro